

Jaume Vidal

B.W. només es va equivocar en una cosa: estava convençut que s'havien oblidat d'ell i que hauria de romandre de manera infinita en aquest món que a hores d'ara no sap molt be cap a on va. Hauria estat interessant saber què pensava del president Bush, per exemple. Però no, era mortal com tots, i ara ja podrà treballar amb l'actor que mai va poder dirigir a causa d'un paraigües, una ironia més de la vida.

Quan *Temps Moderns* surti al carrer, la premsa ja haurà informat de forma exhaustiva sobre el director: les seves manies, els seus desigs frustrats, la seva fina ironia i, sobretot, la sensibilitat i intel·ligència per escriure guions cinematogràfics. El pas a la direcció va ser una altra ironia més de la vida.

Aquesta vessant de la direcció s'ha de agrair a Charles Boyer i al director Mitchell Leisen. Com és ben sabut, l'actor francès es negà a interpretar una seqüència en què havia de parlar amb un escarabat. Més ironies de la vida.

D'una cosa de la qual s'ha parlat poc és la seva immensa paciència: ja em direu si no és propi del sant Job dirigir per dues vegades Marilyn Monroe (sobren comentaris) i una vegada a l'actor que en tota la seva carrera no va dir de memòria més de tres línies seguides (tal vegada va fer una excepció a *Llamada a qualsevol porta*); no obstant això, no deixa de ser una ironia més malgrat que parlem de Bogart.

B.W. va tractar, llevat del western, tots els gèneres cinematogràfics, i si bé en la comèdia va ser un mestre indiscutible, les seves tres obres més representatives estan dins el gènere negre i el melodrama. Queda ben clar que des d'un punt de vista subjectiu serien

Perdición, El crepúsculo de los dioses i Días sin huella.

El cine de B.W. per excel·lència és en blanc i negre, totes els seus films estan impregnats d'una atmosfera que va més enllà del cel·loïde o, dit d'una altra manera, si gratam el fotograma, hi trobarem l'essència del cinema. També, utilitzant la tècnica del color, va saber donar el to adequat, sinó, diguem-ne heu trobat més atmosfera mediterrània si no és a *Avanti*. Cal assenyalar, per fer justícia, que Wilder va treballar amb gent tan important com els fotògrafs Joseph La Shelle, Charles B. Lang, John F. Seitz, els guionistes I.A.L. Diamond, Charles Brackett i Raymond Chandler entre altres i, principalment, va tenir un excel·lent col·laborador com a muntador i qualque més (l'ajudava fins i tot als rodatges) en la persona de Doane Harrison.

Pel que fa als actors, tota la gamma dels millors actors del Hollywood clàssics, des de Ray Milland fins a Jack Lemmon passant per Walter Matthau; des de Barbara Stanwyck fins a Shirley MacLaine passant per Kim Novak, sense oblidar, encara que Wilder se n'hagués oblidat, el nostre actor més internacional, Fortunio Bonanova.

El mes vinent, *Temps Moderns* farà un número-homenatge a B.W. Tot i així, volem recordar que el número 33 (una altra ironia) del maig de 1997 estava dedicat al director. També el Centre de Cultura prepara un cicle dedicat a ell, a part d'algunes pel·lícules dirigides evidentment per ell, hem pensat dedicar un cicle a les deu millors pel·lícules segons una enquesta que va fer a B.W. la revista *Sight and*

Sound: El acorazado Potemkin, Avaricia, Varieté, La quimera del oro, ...Y el mundo marcha, La gran ilusión, El delator, Ninotchka, Los mejores años de nuestra vida i Ladrón de bicicletas. Una bona avinentesa per acostar-nos una mica més a les inclinacions cinèfiles del director.

B.W., com tots els grans mestres, també va tenir un gran mestre, i així com després d'un Miquel Angel hi va ver un Rodin, després d'Ernst Lubitsch hi va ver Billy Wilder. Al seu despatx hi havia una nota a mà que deia "com ho faria Lubitsch". Els que som incondicionals de B.W., a partir d'ara (alguns ho practicam ja fa temps) davant esdeveniments importants, abans d'actuar hem de pensar "Com hauria actuat B.W." ■

